

Rozhledy matematicko-fyzikální

Ivo Štoll

Blázni, kteří se nezabývají kvantovou mechanikou

Rozhledy matematicko-fyzikální, Vol. 97 (2022), No. 1, 60–60

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/151068>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 2022

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ*:
The Czech Digital Mathematics Library <http://dml.cz>

Blázni, kteří se nezabývají kvantovou mechanikou

Albert Einstein (1879–1955) působil jako ředitel ústavu teoretické fyziky na německé univerzitě v Praze od dubna 1911 do července 1912. V té době byl již znám jako tvůrce speciální teorie relativity a intenzivně se zabýval teorií gravitace. Podstatně také přispěl k rozvoji kvantové fyziky, která ho ovšem poněkud zaskočila svými důsledky. Stále si nechtěl připustit, že jevy v mikrosvětě můžeme předpovídat jen s určitou pravděpodobností. Vyjadřoval to slovy „*Bůh přece nehraje v kostky!*“ Einsteinova pracovna byla tehdy ve Viničné ulici; dnes patří budova Přírodovědecké fakultě Karlovy univerzity. Einsteinův nástupce v jeho funkci Philipp Frank vzpomíná na své první setkání s Einsteinem v Praze:

Einsteinova pracovna na univerzitě měla výhled do parku s krásnými zahradami a stinnými stromy. Einstein si všiml, že ráno se tam procházely jenom ženy a odpoledne pouze muži; někteří chodili jednotlivě, pohrouženi do hluboké meditace, zatímco jiní se shromažďovali do skupin a byli zaměstnáni vášnivými diskusemi. Když se ptal, co je to za podivnou zahradu, dověděl se, že je to park patřící k zemskému blázcinci. Lidé procházející se na zahradě byli chovanci tohoto ústavu, byli to neškodní pacienti, kteří nemuseli být v izolaci. Když jsem poprvé přijel do Prahy, Einstein mi tento pohled z okna ukázal a vysvětlil mi ho – Tamhle jsou blázni, kteří se nezabývají kvantovou teorií.

Einstein navštívil Prahu ještě jednou, v roce 1921, na pozvání německého spolku Urania, zabývajících se popularizací vědy, aby tu proslavil přednáškou o teorii relativity. Je třeba poznamenat, že v té době nebyla teorie relativity obecně přijímána, naopak měla mnoho odpůrců a mnohými byla vysmívána. Je zajímavé, že Einstein, který se za svého prvního pobytu v Praze s českými fyziky téměř nestýkal, při své druhé návštěvě navštívil Přírodovědeckou fakultu Karlovy univerzity na Karlově, aby vyjádřil podporu fyzikům nové, demokratické Československé republiky. Ve fyzikální pracovně zastihl profesory teoretické fyziky Františka Závíšku a Viktora Trkala, kteří byli náhodou stoupenci teorie relativity a dokonce měli na stěně Einsteinův portrét. Einstein se na něj překvapeně podíval a k užaslým profesorům pronesl: „Tady mě máte živého.“

I. Štoll, Hrátky matematiků a fyziků